

72ste vergadering

Dinsdag 9 mei 2000

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 135 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Barth, Belinfante, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, Van Bommel, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Dijkema, Dijkstal, Dijsselbloem, Dittrich, Van den Doel, Duijkers, Duivesteijn, Eisses-Timmerman, Eurlings, Feenstra, Geluk, Van Gent, Van Gijzel, Gortzak, De Graaf, Halsema, Hamer, Harrewijn, Van Heemst, Hermann, Herrebrugh, Hillen, Hindriks, Van der Hoek, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek, Kamp, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Kortram, Kuijper, Leers, Luchtenveld, Marijnissen, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Melkert, Middel, Mosterd, Nicolaï, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oplaat, Örgü, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Remak, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schreijer-Pierik, Schutte, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spoelman, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Stroeken, De Swart, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Timmermans, Udo, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Vendrik, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Van Vliet, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers, Weisglas, Van

Wijmen, Wijn, Wilders, De Wit, Witteveen-Hevinga, Van Zijl en Van Zuijlen,

en de heren K.G. de Vries, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korthals, minister van Justitie, Hermans, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, mevrouw Netelenbos, minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Jorritsma-Lebbink, vice-minister-president, minister van Economische Zaken, mevrouw Borst-Eilers, vice-minister-president, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer Cohen, staatssecretaris van Justitie, en mevrouw Vliegthart, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Patijn en De Haan, wegens verblijf buitenslands;

Van Dijke en Reitsma, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Hessing, wegens verblijf buitenslands, de gehele week;

Essers, wegens ziekte, de gehele week.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ingekomen is het bericht van het overlijden van de heer Stan Poppe, lid van de Kamer van 1972 tot 1986 voor de PvdA. Namens de Kamer zal ik ons medeleven betuigen.

De overige ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Het woord is aan de heer Te Veldhuis tot het uitbrengen van verslag namens de commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven.

De heer **Te Veldhuis**, voorzitter der commissie: Mevrouw de voorzitter! De commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven heeft de stukken onderzocht die betrekking hebben op de heer A.H. de Swart te Schiedam.

De commissie is eenparig tot de conclusie gekomen, dat hij terecht benoemd is verklaard tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De commissie stelt u daarom voor, hem toe te laten als lid van de Kamer, maar daartoe dient hij wel eerst de eden af te leggen, zoals die zijn voorgeschreven bij de wet van 27 februari 1992, Staatsblad 120.

De commissie verzoekt u tot slot, de Kamer voor te stellen het volledige rapport in de Handelingen op te nemen.

De **voorzitter**: Ik dank de commissie voor haar verslag en stel voor, dienovereenkomstig te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

(Het rapport is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De **voorzitter**: De heer A.H. de Swart is in het gebouw der Kamer aanwezig om de voorgeschreven

Voorzitter

eden af te leggen. Ik verzoek de griffier hem binnen te leiden.

Nadat de heer De Swart door de griffier is binnengeleid, legt hij in handen van de voorzitter de bij de wet voorgeschreven eden af.

De **voorzitter**: Ik wens u van harte geluk met het lidmaatschap van deze Kamer. Ik verzoek u de presentielijst te tekenen en in ons midden plaats te nemen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Rabbæ aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, over **de leegloop van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen**.

□

De heer **Rabbæ** (GroenLinks): Voorzitter! Uit verschillende bronnen wordt op dit moment bevestigd dat er bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen sprake is van een toch substantiële leegloop van ambtenaren. Binnen één jaar is ongeveer 20% van alle ambtenaren vertrokken en binnen drie jaar is eenderde van de topambtenaren ook vertrokken. Kennelijk is sprake van een duiventil: men voelt zich niet thuis. De leiders wordt gebrek aan elan verweten en onzichtbaarheid en een gebrek aan flexibiliteit en een teveel aan bureaucratie. Als het zo doorgaat, mag de minister straks als laatste het licht uitdoen op zijn departement. Erkent en herkent de minister deze ontwikkeling? Wat zijn volgens hem de voornaamste oorzaken van deze toch treurige ontwikkeling? Wat gaat hij eraan doen? Deelt hij mijn mening, dat onder andere het feit dat de laatste tijd vele departementen en dus ook dat van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen het vernieuwingsbeleid eigenlijk overlaten aan advies- en consultatiebureaus ook een reden is waarom de ambtenaren vervreemd raken van het beleid en van het veld, zich niet meer thuisvoelen en ervoor kiezen om de benen te nemen? Wat is zijn reactie op dit feit?

□

Minister **Hermans**: Voorzitter! Het is misschien goed om eerst even scherp te kijken naar de cijfers. Ik heb het artikel in NRC Handelsblad ook gelezen, maar ik weet niet op welke andere bronnen de heer Rabbæ doelt. Het bericht is onjuist, omdat de uitstroom uit geheel Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in 1999 329 mensen betrof, in het artikel alleen gerelateerd aan de bezetting van het bestuursdepartement. Zo komt men tot het percentage van 20. De teller is dus goed maar de noemer is fout en dus is de uitkomst fout. Dat wil ik in alle helderheid aangeven. Juist is dat de uitstroom uit geheel Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in 1999 9,7% bedroeg en de uitstroom alleen uit vast dienstverband 7,2%.

Voorzitter! Ik erken en herken dat er enig verloop is in het departement en dat is maar goed ook. Sterker nog: gezien de aanpak van de algemene bestuursdienst namens de rijksoverheid spreken wij over wisselingen na vier of vijf jaar en dat is in de rijksdienst op dit moment nog niet gebruikelijk, zeker in topfuncties niet. Dat is echter iets waar wij de komende jaren veel meer naartoe moeten.

Ik erken ook dat binnen het departement sprake moet zijn van enige vernieuwing en verversing. Er is sprake van verandering van beleid en van de positie van het departement en van een verandering van de gehele aanpak vanuit Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Dat betekent dat daar ook andere mensen moeten willen werken dan vroeger. Dat is heel erg goed.

De uitstroom is naar mijn mening dan ook niet excessief maar zelfs aan de lage kant. Bovendien is thans duidelijk sprake van een zekere verandering in de opstelling op de arbeidsmarkt. Door de krapte op de arbeidsmarkt neemt de mobiliteit geweldig toe. Men kan veel gemakkelijker elders een functie of een baan vinden dan tot nu toe. De algemene opzet van met name jongeren die een baan zoeken, is niet om altijd bij dezelfde baas te blijven. De vernieuwingsslag in mijn departement wordt weliswaar begeleid vanuit een bureau, maar wordt gemaakt door mensen binnen het departement zelf. Ik hoop daarmee de komende jaren verder te kunnen gaan om ervoor te zorgen

dat het ministerie van OCW die plaats heeft c.q. behoudt die het binnen de rijksdienst nodig heeft.

De heer **Rabbæ** (GroenLinks): Los van de vraag of de cijfers inderdaad kloppen, verbaast het mij dat de minister doet alsof er sprake is van een bewust beleid van zijn kant met betrekking tot een bepaalde leegloop. Ik heb uit het interview met zijn plaatsvervangend secretaris-generaal begrepen dat de minister absoluut geen prioriteit schenkt aan dit dossier omdat hij daarvoor eigenlijk geen tijd heeft vanwege zijn overbelaste agenda, inhoudelijk gesproken.

Minister **Hermans**: Ik voer geen bewust beleid om mensen weg te sturen. Ongeveer 23% van het huidige personeel zit tussen de 20 en 30 jaar bij het departement. Daarom kan ik mijn verdriet goed onderdrukken als er sprake is van enig verloop. Het beleid dat ik voer op het departement heeft nadrukkelijk te maken met een andere positionering van het departement binnen de totale rijksdienst. In dat kader is het van belang dat degenen die weg willen c.q. weg zullen gaan de komende tijd elders makkelijk een baan kunnen vinden en dat de instroom zodanig is dat ik mij geen enkele zorg hoeft te maken dat mensen niet binnen OCW willen werken.

De heer **Rabbæ** (GroenLinks): De plaatsvervangend secretaris-generaal onderstreept dat met name het vertrek van de ambtenaren te maken heeft met het feit dat het betrekken van derden bij de beleidsvernieuwing een grote vlucht heeft genomen. Met andere woorden: ambtenaren raken vervreemd van beleidsvernieuwing en beleidsactiviteiten. Erkent de minister dit?

Minister **Hermans**: Het is inderdaad waar dat wanneer veel zaken worden uitbesteed, het minder aantrekkelijk wordt om op departementen te werken. Ik wijs de heer Rabbæ erop dat juist onder deze bewindslieden van OCW het aantal mensen dat van buitenaf wordt ingehuurd voor projectmanagement op het gebied van ICT en andere zaken, is teruggebracht. Deze zaken zijn teruggebracht naar het departement.

De heer **Rabbæ** (GroenLinks):